

A NÉP BARÁTJA

63599

(Röpir.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

Mielőtt az ember valakivel szóbeszédbe bocsátkoznék, szükséges, vagy legalább jó, ha kölcsönösen megismerkednek egymással. Én legalább azt tartom s épen azért először is megismertetem magamat kedves polgártársaimmal, azaz elmondom mi a szándékom. Nem kell hogy beszédemnek nagy feneket kerítsek. Mindenki bölcsen tudja, hogy az embernek jó a világ folyásáról, változásairól egyet más tudni és a fáradságos napi munkálkodás után megpihenve édes hazánk állapotáról is olvasgatni. Ilyen szándékkal szolgáltatom én kedves polgártársaim kezébe a **Nép barátját**, amelyben még azonkívül mulatságos igaz történetek, népdalok is lesznek és olyan dolgok, amelyből tanulhatunk, ha akarunk. Csak annyit mondok még, hogy ha valami névezetes történik akár külső országokban, akár pedig ebbe a mi kedves Magyar hazánkban: azt kedves polgártársaim leghivebben s legelőbb a **Nép barátjából** olvashatják meg.

Most pedig kedves atyámfiai, miután úgy a hogy megismerkedtünk: ne szaporítsuk a szót, hanem térjünk a dologra! Tudom először is azt szeretnétek tudni:

Mi jó hír van édes hazánkban?

Az egész országban mindenütt az országgyűlési követek választásával vannak az emberek elfoglalva, mi valóban nem kis gondot ad ám kedves polgártársaim, ha gondolóra vesszük, hogy az or-

szággyűlésre, ahol az egész nemzet ügye, jóléte felett kell határozni, olyan férfiakat kell küldenünk, kiknek fő megkívántató kellékek 1-ször hogy eszök és szivők helyén legyen s a jó-utról soha el ne tántorodjanak, 2-szor tudják azokat a bölcs törvényeket, melyeket dicső őseink hazánk jóvoltáért szerzeltek hajdanában s attól csak egy hajszálnyira se térjenek el, ha a föld rengene is a lábok alatt. Nálunk is közeleg a követválasztás. Tudom, ohajtják tudni, kik azok a jeles férfiak, kiket a nép legnagyobb része Debreczenben országgyűlési követekül megválasztani akar. Ismerős név mind a három. Az egyik **Tisza Kálmán**, az a derék hazafi, ki alig egy évvel ezelőtt a protestánsvallás jogait oly erős lélekkel, kitartólag védelmezte, nem félve semmi bekövetkezhető bajtól mely érhetne. Az ily derék férfiura aztán kedves polgártársaim bátran bizhatjuk az országunk sorsa felett való tanácskozást. A másik férfiú, kit a nép, teljes bizodalmaival leginkább megtisztelni látszik: **Patay István**, ki az 1848-diki csatákban mint ezredes vítezkedett, nem féltve, nem sajnálva vérért és életét a hazáért, mely nekie életet adott. E jeles hazafi most is közelebb a népbóldogítás nemes céljának egyik előmozdítója lévén, a honvéd gyámolító egyület elnöke. Ez együletnek vagy társaságnak pedig kedves polgártársaim az a célja, hogy a csonka, bénya, elszegényedett, inségben szenvedő honvédeknek baján, amennyire lehet pénzbeli adakozás által segítsenek. A harmadik férfiú, kit a legtöbb szavazattal látszik megtisztelni e nemes Debreczen város, ki volna más mint köztisztviselő és szeretetben álló ügyvéd **Oláh Károly**, kit mint hajthatatlan lelkűt, nemes hazafiúi érzelműt mindenki ismer. Éljenek a dicső hazafiak, adjon az Isten ne-

kiek hosszú életet édes hazánk és városunk boldogságára! Majd ha tustünk a választáson, még egyszer visszatérünk erre; most pedig szólunk egybekről. Hallották-e kedves polgártársaim, hogy a napokban **Asbóth** volt honvédtábornokot Lugoson néhány zsandár elfogván, elhurczoltatott az országból? Egyik német ujság azt írja, hogy **Asbóthot** azért fogták el mert a **Kossuth, Klapka és Pulszky**-ből álló magyar kormány által Magyarország számára hadsereget kezdett gyűjteni s már több tisztet és közvétezt toborzott össze, mi kitudódván, tizenegyedmagával Bécsen keresztül Theresienstadtba hurczoltatott s szigorú őrizet alá tétezt. Szabadonbocsáttatásaért, már több város, úgy Debreczen is intézett feliratot ő felségéhez Adja isten hogy ne legyen siker nélküli e kérelem! — Hát azt nem hallották-e kedves polgártársaim, hogy a minapában a nagyszalontai reformata ekklézsia a mi szeretve tisztelt szuperintendensünket **Balogh Pétert**, továbbá az országszerte híres poetát a mi aranyszájú **Arany Jánosunkat**, aki olyan sok szép verset irt hébe korbá a nép számára, azonkívül **Kossuth Lajost** tiszteletbeli presbiterekké választotta és ez alkalommal a CXXII-dik zsoltárnak nagy buzgósággal történt elénekzése közben oszlott el a közönség. Kossuthról szoltunk. Tudják-e kedves atyámfiai, hol van ő most? A világ egyik leghatalmasabb nemzetének az angoloknak fővárosában Londonban. Nagyban törte fejét a napokban is amint Angolországból írják. Képzéjük csak polgártársaim, kapta magát és nyomtatott vagy 30 sőt némelyek szerint 130 millió kossuthbankót, épen olyat amilyenek 1848-ban mi is bővében valánk. Azonban fülébe jutott ez az ott tartózkodó bécsi követ gróf **Apponyinak** s panaszt tett az angol kormánynak eziránt, és kérte hogy tiltsák meg Kossuthnak a bankóták készíttetését. A kormány a fiskálisától kért tanácsot, aki azt nyílvánítá, hogy miután az osztrák kormány azokat a bankótákat úgy is semmit nem érőknek hirdette ki, tehát nem látja át, miért ne nyomathatná, ha neki épen úgy tetszik. Hogy mi lesz a szándéka azzal a tömérdek sok pénzzel, még nem tudatik. Azt is, képelem mennyire ohajtanák tudni szeretett polgártársaim, kik azon vitéz magyarok, kik az olasz hadseregben oly hősileg viselték magokat. A sok közül a nevezetesebbek ezek: **Klapka és Türr** tábornokok; **Ihász, Kupa, Winkler, Eberhard** ezredek; **Széter és Dunyó** ezredek; **Mogyoródi, Figyelmessi, Kis József** alezredek, **Sájer** őrnagy;

továbbá **Vetter és Bethlen Gergely, Csudafi és Rényi**, mind olyanok kik az olasz szabadságharcban magoknak szép hirt és dicsőséget vívtak ki.

S z ó z a t.

Hazádnak rendületlenül
Légy hive, oh magyar;
Bölcsöd az s majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Aldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.

Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezred év csatolt.

Itt küzdenek honért a hős
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

Szabadság! itten hordozák
Véres zászlóidat,
S elhulltanak legjobbjaink
A hosszú harcz alatt.

És annyi balszerencse közt,
Oly sok vizsály után;
Mégfogya bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.

S népek hazája, nagy világ!
Hozzad bátran kiált:
„Egy ezredévi szenvedés
Kér éltet vagy halált!”

Az nem lehet, hogy annyi szív
Hiába onta vért,
S keservben annyi hü kebel
Szakadt meg a honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő,
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átok-súly alatt.

Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százczrek ajakán.

Vagy jöni fog, ha jöni kell,
A nagyszerű halál,
Hol a temetkezés fölött
Egy ország vérben áll.

S a sirt, hol nemzet sülyed el,
Népek veszik körül,
S az ember millióinak
Szemében gyász-köny ül.

Légy hiva rendületlenül
Hazádnak, oh magyar:
Ez éltetőd, s ha elbukál,
Hantjával ez takar.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Aldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.

Vörösmarty Mihály.

Türr István tábornok élete.

E vitéz férfiú, ki mostanában oly gyakorta szóbeszéd tárgya, született Baján 1825-ben. Atyja kereskedő volt s a legjobb nevelést igyekezett nekie adni, de még 1841-ben elhalván nagynénje gyám-sága alá jutott, ki erővel azt akarta, hogy Türr kapuczinus barát legyen. De biz ő nem tartotta oly szépnnek azt a barát csuklyát mint a katonai mondurt s egy szép napon 1842-ben mint közbíró a Ferencz Károly 52-dik számú gyalog ezredbe csapott fel Pécs városában. Később ezredese mint széptermető ifjút a gránátos osztályhoz Milánóba (Olaszország) küldötte. Azon időben Damjanics ugyanannál a gránátos zászlóaljnál volt s több ízben így szólt: „ebből a bajai fiuból még jó katonát lehet faragni.“ 1844-ben káplár lett. Pontos rendszerető ember lévén, szerették őt mind feljebb valói, mind pedig társai.

Három évvel később 1847-ben őrmesternek tették. Erre egy év múlva, Olaszországban kiutván a forradalom, Türr István a magyar őrmester, Milánónál vitézsége által kitüntette magát a többi közül s azon év vége felé hadnagygyá neveztetett ki. 1849-ben Türr áteveztetett a Ticino folyamon s az olasz szabadságért kezdte harcolni, mely azonban még azon évben a navarrai csata után megszakadván, Türrnek Piemontban nem volt maradása s bizonyos Casati nevű ur közbenjárása mellett sikerült neki kapitányi ranggal az angol hadseregbe lépnie. Először Indiába küldték, hol a harczmezéjén alezredességre érdemesítették. 1853-ban a nyugoti hatalmak seregeket küldöttek a török segítségére s ugyanekkor Türr is mint angol ezredes, Szebasztopol alá ért, ahonnan ő Bukerestbe küldetett, nyereg és egyéb szerszámok bevásárlása végett. Itt állomásozván ekkor a Ferencz Károly ezred, hol ő egy-ker szolgált, reá ismertek és elfogták. De az angol kormány sürgetésére szabadlábra tértén, Angliába

küldetett. 1859-ben ismét piemonti szolgálatba lépett s a szicíliai hadjáratban Garibáldi első hadsegédje volt, most pedig legujabban tábornok és Nógrád és Szabolcsmegyékben bizottmányi tag.

Türr tehát bebizonyította, hogy szegény legényből is lehet valami, ha igyekszik.

Férjhez kéri a kis lányt . . .

Férjhez kéri a kis lányt,
Szabódik az anyja:
„Fiatal is, gyenge is,
Hadd nőjön,“ — nem adja.

„Még csak tizenöt éves
Isten jóvóltából.“ —
„Meg husz hetes“ szól a lány
A mellék szobából. —

Mulattató.

Óra meg óra közt is van különbség.

Azt ígérte a fuvaros az utazónak, hogy Nádudvarról egy óra alatt behajtat Debreczenbe.

Persze hogy az óra régen elmúlt s Debreczennek még a tornyát sem lehetett látni.

— Ejnye atyafi, hiszen kend azt mondta, hogy egy óra alatt Debreczenben leszünk s ihol már régen elmúlt.

Hátratekint a fuvaros, ránéz a mutatott zsebórára.

— Űm, nem olyan kis órát értettem ám én, hanem, amilyen a debreczeni nagytemplom tornyában van.

Haza jövé a szolgabíróné szakácsnéja a piacról, számolgatja vásárlásait:

— A tojásnak párja egy garas!

— Jaj beh drága! sopánkodik az asszonyság. Hát az almának mi az ára?

— Párja két garas

— Hallatlan — — — hisz ez szörnyűség! Morvaországban a tojásnak párja egy krajczár, az almának szintén csak egy garas . . . Talán . . .

— Mért nem tetszett hát az országukban maradni, ha ott oly olcsó? kérdé neheztelő hangon a kétségbé vont.

— Azért, bolond! mert nem volt garasunk!

A mult héten egy csárdába hol több jóra való legény mulata, egy városi őrzetű odament. Történt, hogy a legénység közül egy többször kiáltozta hogy: éljen Garibaldi. Az őrzetű ezért teljes erejéből úgy tarkón csapta a legényt, hogy az csak úgy szédelgett

belé. A legénység ezért nagyon felfelgertetvén, kérdőre vette az őrzetöt, aki is így felett.

Hát miért élteti mindég csak Garibaldit, — azt sem tudja hogy ki az a Garibaldi. Illőbb lett volna saját honfiainkról meg emlékezni, — ott van Kossuth, Klapka Túr.

Amiért nem éltette azokat: azért akartam az öcsémet figyelmeztetni.

Erre a béke és kedv kétszeresen helyre állott:

Volt nekünk egy derék jó öreg papunk, akire a nép, mert már idős volt, nem hallgatott. A jó öreg tapasztalván e kellemetlenséget: másik, harmadik, negyedik alkalommal ismét ugyanazon egy predikatiót mondotta fel.

Ezért többen bepanaszolván a derék papot, panaszlóitól aztán azt kérdezte meg: hogy ha már annyiszor hallották a mondott predikatiót, — lennének szívesek megmagyarázni, hogy mi volt hát abban? Ezek természetesen, még a teksztust sem tudták elmondani, — a tisztes predikátor másik vasárnap is elmondta azt a predikatiót, hogy hátha jobban megtanulnák hivi.

Ebből az a tanulság, hogy bárha valamit hallotunk: még is lehet, hogy nem tudjuk.

Ezt pedig azért mondom most el, hogy mindenki tanulja meg e nemzeti énekünket Hazádnak rendületlenül, légyhive óh Magyar!

Követválasztási dal.

(„Kalapomon nemzeti szín rózsá” nótájára.)

Egyik követünk lesz **Tisza Kálmán**
A ki segít szegény hazánk baján,
Tiszta magyar szíve és érzelme,
Messze földön nincsen ilyen elme!

Ki lesz hát a másik követ aztán?
Ki lenne más, mint **Patay István!**
Ha kell, ő még vérét is kiontja,
Hogy jobb legyen hazánk állapotja.

Oláh Károly derék igaz magyar,
Alkotmányos szabadságot akar,
Ő lesz hát a harmadik követünk,
Igy osztán itthon nyugton lehetünk.

Éltesse hát az isten mind hármát,
Hogy intézhessék országunk sorsát,
Tiszát Patayt és Oláh Károlyt
Kik nem türik buzában a konkolyt.

Legujabb hírek.

— Az angol miniszterium csakugyan nem tiltá be Kossuthnak a banknóták nyomtatását, mely az ott levő osztrák követnek tudtára esvén, mult hónap 21-kén telegráfirozott Bécsbe, honnan azt az utasítást kapta, hogy azt a banknyomó ángolt tüstint be kell perelni; csak hogy az már későn történt, mert egy héttel előbb már több mint 30 millió volt készen, melyet Kossuth természetesen magához vett. Egyébiránt a per most is foly s nem tudni a felperesnek vagy pedig az alperesnek lesz-e — nyert pere.

— Egerben a mult hónap 26-kán a kápolnai csatában elesett honvédek emlékére — gyász istenitiszteletet rendezének, de amelyet 600 gyalogvadász és 200 ulánus és számos zsandár akadályozott meg, állván az egyház ajtaját, melyben az istenitisztelet megtartatott volna. A város egész nap ostromállapotban volt; késő estig erős lovascsapatok vágattak fel s alá az utcákon. Mindamellett is este 6 órakor vagy 300-an összekerültek a jó egriek a temetőben s a „Hazádnak rendületlenül” élénkelvén, a sirokat megkoszorúzták. Mikorra ennek a katonaság tudomására jött, az ünnepélynek csak hült helyét találta.

— Van Pesten egy asszonyosságokból álló társaság, melyet úgy neveznek hogy pesti nőegylet. Ez a nőegylet pedig gazdag uri asszonyokból áll, kik bizonyos pénzösszeget tettek össze s az a szép céljuk van, hogy amennyire lehet a szenvedő emberiségen segítsenek. Ezek a derék jó asszonyosságok most azt hirdetik az ujságokban, hogy jövő hónap azaz Április 1-én az ország bármelyik részéből akik felkeresik őket: az általok építetett szemgyógyítóintézetbe a szürkehályogba szenvedő betegeket gyógyítás végett befogadják. A betegek ingyen kózztal és kvártélylyal láttatnak el, úgy a gyógyítás is ingyen történik. Az isten áldja meg azokat a derék asszonyosságokat, hogy sokáig enyhítsék az emberiség baját és nyomorát.

— Nehány nappal ezelőtt Dézsen (Erdélyországban) a piaczon egy szekér dohányt árultak. Oda megy egy fináncz s a dohányos szekeret a finánczhivatal felé vitetni parancsolja. De a szekér birtokosa, egy asszony, kocsisának megtiltá a fináncz után indulást. A fináncz nem bódogulhatván velök, segítségért ment a kaszárnyába. Az asszony pedig a közel levő korcsmából három cigánymuzsikust kihitt a szekérhez s elkezdte huzatni azokat a talpalá való csárdásokat, mire a nép összesereglett a szekér körül s mire a fináncz többedmagával visszatért, a dohány már mind egy levélig elvult adva. Így figurázta ki a fufangos menyecske a brudereket.

Ára 6 kr. o. é.

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.